

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Кафедра географії та туризму

«Затверджую»

Завідувач кафедри

Протокол №3 від 26.09.2023 р.

С.В. Гришко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ
КУРОРТОЛОГІЯ З НАВЧАЛЬНОЮ ПРАКТИКОЮ

для здобувачів вищої освіти
Ступінь вищої освіти бакалавр
(бакалавр/магістр)
Галузь знань 24 Сфера обслуговування
(шифр і назва галузі)
Спеціальність 242 Туризм
(шифр і назва спеціальності)

Запоріжжя, 2023

Розробники:

Донець І.А., доцент, к.геогр.н., доцент

Арсененко І.А., доцент, к.геогр.н., доцент

Затверджено на засіданні кафедри географії та туризму
Протокол №3 від 29.09.2023 р.

Погоджено:

Гарант ОП: Туризм..... І. А. Донець

Навчальна практика з курортології являє собою керовану навчально-пізнавальну діяльність здобувачів, що спрямована на практичне застосування здобутих теоретичних знань, розвиток практичних умінь та навичок, засвоєння основ дослідницької роботи.

1. Мета практики: формування теоретичних умінь та навичок використання природно-кліматичних і санаторно-рекреаційних ресурсів курортів, організація санаторно-курортного лікування.

2. Перелік програмних компетентностей, які набуваються під час практики:

ЗК1. Розуміння та власне осмислення основних світоглядних концепцій і принципів у навчанні і професійній діяльності

ЗК2. Здатність до критичного мислення, аналізу і синтезу

ЗК3. Екологічність мислення та соціальна відповідальність

ЗК4. Здатність шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел

ФК1. Знання і розуміння предметної області своєї професії

ФК2. Уміння застосовувати фахові знання на практиці

ФК5. Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів

ФК6. Розуміння процесів організації туристичних подорожей і комплексного туристичного обслуговування (готельного, ресторанного, транспортного, екскурсійного, рекреаційного)

ФК10. Здатність здійснювати моніторинг, інтерпретувати, аналізувати та систематизувати туристичну інформацію, уміння презентувати туристичний інформаційний матеріал

3. Заплановані програмні результати навчання:

ПРН1. Називати та відтворювати основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів;

ПРН2. Визначати зміст базових понять з туризму та організації туристичного обслуговування, а також світоглядних та суміжних наук;

ПРН3. Називати основні форми і види туризму, здійснювати їх класифікацію;

ПРН4. Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору;

ПРН5. Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал території;

ПРН6. Виявляти і пояснювати принципи і методи організації та технології обслуговування туристів;

ПРН9. Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

ПРН10. Розуміння принципів і процесів щодо організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, техніко-технологічна).

ПРН11. Демонструвати навички володіння державною та іноземними (ною) мовами (мовою).

ПРН15. Проявляти професійну толерантність до етичних принципів.

ПРН16. Управляти своїм навчанням з метою самореалізації в професійній туристичній сфері;

ПРН17. Адекватно оцінювати свої знання і застосовувати їх в різних професійних ситуаціях;

ПРН18. Відстоювати свої погляди в розв'язанні професійних завдань.

4. Бази проходження практики.

№	База практики	№ договору/угоди, дата укладання	Дата закінчення терміну дії договору/угоди
1.	Приазовський національний природний парк		

5. Зміст практики

5.1. Опис навчальної практики

Найменування показників	Ступінь вищої освіти галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Характеристика практики
Кредитів: 1 Загальна кількість годин – 30 Тижневих годин: 20 Самостійна робота: 10 годин	Ступінь вищої освіти – Бакалавр Галузь знань – 24 Сфера обслуговування Спеціальність - 242 Туризм	Назва практики: Курортологія з навчальною практикою Семестр: 6 Термін проходження практики – 1 тиждень
		Вид контролю – диференційований залік

5.2. Навчальна практика - 3 курс

Для вивчення кожної теми необхідно виконання певної кількості практичних завдань. Дані завдання логічно пов'язані між собою і уявляють послідовні етапи оволодіння темою. Для виконання завдань необхідно ознайомитись з рекомендаціями та підготувати звіт дотримуючись вказаної послідовності.

Блок 1. Основи курортології.

Тема 1. Історія розвитку санаторно-курортної справи. Перші згадки про курорти. Історія курортів світу. Розвиток курортів в Україні.

Тема 2. Курорти – провідний сегмент індустрії туризму. Роль природно-лікувальних факторів у розвитку курортів. Ландшафт Основні типи санаторно-курортних установ. Планування і надання оздоровчих курортологічних послуг. Визначення критеріїв рекомендацій до санаторно-курортного лікування. Перелік медичної документації санаторно-курортного лікування.

Класифікація курортів за видами природних і лікувальних факторів. Приморські, гірські, лісові, пустельні та спелеокурорти. Додаткові курортні фактори. Кліматобальнеологічні, кліматогрязьові, кліматокумисолікувальні фактори. Особливості місцевих кліматичних курортів.

Вплив основних біометеорологічних факторів на організм людини: температура, атмосферний тиск, вологість повітря, опади, хмарність, сонячне і космічне випромінювання, атмосферна циркуляція повітря. Хімічний склад атмосфери. Термічні впливи на організм людини: термічні умови середовища, тепловий баланс. Фізіологічні механізми терморегуляції: хімічний, фізичний, нервовий. Патолофізіологічні аспекти теплового та холодowego впливів. Терміни адаптації до зміни температури середовища.

Тема 3. Особливості лікувальної дії на організм прісної води. Методики застосування: обливання, душ (циркулярний, висхідний, Шарко), гідромасаж, ванна загальна й місцева, промивання-зрошення кишечника, купання, лазня. Культура лазні у Древньому Римі. Хамам. Фінська сауна. Саноріум. Грязьова лазня. Волога лазня. Трав'яна лазня. Снігова кімната. Чинники вибору гідротерапії.

Блок 2. Організація санаторно-курортного лікування

Тема 1. Гідротерапія. Історія водолікування: гідротерапія, бальнеотерапія. Температурний, хімічний, механічний фактори ванн. Ванни та їх різновиди. Душ та його види. SPA-технології в відновлювальному лікуванні захворювань на курортах. Проблеми та напрямки організації SPA-туризму.

Тема 2. Лікувальні мінеральні води. Значення води. Розподіл води в гідросфері. Водні ресурси України (підземні води, артезіанські води: місцерозташування, зміст). Фізико-хімічні властивості мінеральних вод. Основні бальнеологічні групи мінеральних вод. Класифікація мінеральних вод в Україні. Обливання, обмивання, обтирання, укутування, компрес, як методи використання води з метою впливу на організм людини та загартування. Лікувально-профілактичні купання: види та об'єкти впливу. Фази купання. Морське й лікувально-морське купання: цілі й правила. Каскадне купання. Водні процедури в басейнах.

Лікувальне значення води та водяної пари. Визначення, фізико-хімічна характеристика, класифікація, механізм дії, рекомендації при зовнішньому застосуванні. Вуглекислі, сірководневі, родонові, кремністі азотно-термальні, хлоридно-натрієві, йодобромні лікувальні мінеральні води.

Тема 3. Теплолікування: пелоїдо-, озокерито- та парафінолікування. Пелоїди: визначення та види. Хімічний склад лікувальних грязей. Структурний розподіл грязей. Регенерація грязей. Мінеральні водойми. Механізм фізіологічної лікувальної дії мінеральних вод і лікувальних грязей. Санітарні зони. Грязьові аплікації: використання, типи. Парафінолікування, озокеритолікування, лікування нафталанською нафтою. Хімічний склад глини та її цілющі властивості. Макро- та мікроелементи. Зовнішнє й внутрішнє використання глини. Псамотерапія. Кріотерапія. Аеротерапія. Геліотерапія. Таласотерапія. Спелеотерапія. Галотерапія

Тема 4. Нетрадиційні методи санаторно-курортного лікування. Лікувальне харчування у санаторно-курортній практиці. Лікувальна фізкультура у санаторно-курортній практиці.

Блок 3. Організація санаторно-курортного лікування. Курортографія

Тема 1. Провідні курорти світу. Характеристика курортів України

Тема 2. Характеристика курортів Східної та Західної Європи

Тема 3. Характеристика курортів Близького Сходу

Тема 4. Характеристика курортів Америки

5.3. Індивідуальні завдання (написання рефератів)

Індивідуальні завдання спрямовані на поглиблення фахових знань студентів, набуття професійних навичок та підсилення інтересу до діяльності. Результати індивідуальних завдань оформлюють у вигляді звіту.

1. Історія розвитку курортної справи.
2. Провідні курорти України.
3. Класифікація курортів.
4. Медична оцінка погоди та клімату.
5. Клімат, кліматотерапія.
6. Географічне положення та клімат курортів.
7. Кліматичні курорти.
8. Використання клімату з лікувальною метою. Вплив клімату на організм хворої та здорові людини.
9. Кліматичні споруди.
10. Методи кліматолікування: аеротерапія, геліотерапія, таласотерапія, спелеотерапія.
11. Медична кліматологія.
12. Дозиметрія та дозування кліматолікувальних процедур.
13. Вплив клімату на організм.

14. Адаптація, акліматизація.
15. Загартування.
16. Питна вода. Питна прісна вода.
17. Підземні води, артезіанські води.
18. Водні ресурси України.
19. Водолікування. Водолікувальні процедури.
20. Історія бань та лазень.
21. Вплив бані на організм. Різновиди бань.
22. Пелоїди, мінеральні водойми. Хімічний зміст грязей.
23. Санітарні зони.
24. Механізм дії грязей та інших субстанції на організм, їх використання.
25. Глина – хімічний зміст, використання.
26. Пісочні ванни.
27. Фітотерапія.
28. Апітерапія.

Рекомендації до індивідуальної роботи студентів

Обсяг реферату 2-4 рукописних сторінки, що розміщуються в індивідуальному щоденнику практики. Реферат обов'язково має бути ілюстрований власноруч виконаними рисунками чи схемами. Список літератури має містити 2-5 найменувань джерел інформації.

6. Форми і методи контролю.

Поточний контроль проходження навчальної практики здійснюється протягом проведення практики її керівником за такими напрямками: дотримання трудової дисципліни, активність і самостійність у виконанні завдань практики; робота з методичною літературою. Керівник практики здійснює контроль за дотриманням студентами трудового розпорядку, за своєчасним виконанням завдань, надає студентам методичну допомогу в організації роботи.

Формою підсумкового контролю ступеню набуття практичних навичок під час проходження практики є диференційований залік. Умовою допуску студента до підсумкового заліку є виконання програми практики, наявність позитивних оцінок з поточного контролю. Також складається груповий звіт з навчальної практики

7. Вимоги до звіту

Для звітування здобувач вищої освіти готує зошит з усіма записами практичних занять, виконаними індивідуальними завданнями тощо.

Звіт з навчальної практики повинен бути надрукований на стандартних аркушах паперу до 30 сторінок та повинен містити вступ, основну частину, висновки, перелік використаних джерел.

8. Критерії оцінювання.

Навчальна практика, яка входить до складу інтегрованої навчальної дисципліни, оцінюється за 100-бальною шкалою, а рейтинг здобувача вищої освіти з навчальної дисципліни визначається як середнє арифметичне.

Навчальна практика оцінюється за наступною схемою:

Кожен блок, який складений із тем програми - по 25 балів,

Індивідуальне завдання – 15 балів,

Звіт з практики – 10 балів.

Оцінка кожного блоку навчальної практики складається з оцінки за теоретичні знання (15 балів) і оцінки за отримані вміння (10 балів), що у сумі складає до 25 балів).

Критерії оцінювання практичних вмінь

5 балів	Здобувач повністю опанував тему, він здатен виконати самостійно, без помилок всі практичні завдання теми
4 бали	Здобувач добре опанував тему, він здатен виконати самостійно, з несуттєвими помилками всі практичні завдання теми
3 бали	Здобувач достатньо опанував тему, він здатен виконати у складі команди, з несуттєвими помилками практичні завдання теми
1-2 бали	Здобувач практично не опанував тему, він не здатен виконувати практичні завдання теми або припускається суттєвих помилок

Шкала оцінювання навчальної практики: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

9. Підведення підсумків практики.

9.1. Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики. Звітна документація оформлюється, оцінювання результатів проходження практики здійснюється відповідно до вимог, критеріїв, встановлених кафедрою та зазначених у робочій програмі практики здобувачів вищої освіти.

9.2. Контрольні заходи з навчальної практики у здобувачів вищої освіти

відбуваються на базі практики в останній день проходження практики.

9.3. Навчальна практика, яка входить до складу інтегрованого освітнього компоненту (дисципліни), оцінюються за 100-бальною шкалою, а рейтинг здобувача вищої освіти з освітнього компоненту визначається як середнє арифметичне.

9.4. Оцінювання результатів проходження навчальної практики за визначеними кафедрою вимогами здійснюється керівником практики від кафедри. Оцінка за навчальну практику як частина інтегрованого освітнього компоненту (модуль) фіксується у журналі обліку роботи академічної групи за підписом керівника практики від кафедри.

10. Перелік навчально-методичної літератури

1. Біленький К. Е., Єжов В. В. Клімато-курортологічна характеристика України // Курорти та санаторії України: Наук.-пр. довідник. – К.: Видавничий дім «Фолігрант», 2009. – 432 с. (С. 30 – 33)

2. Бойко І.Д., Савранчук Л.А. Туристична курортологія. — Чернівці: Рута, 2007. — 116 с.

3. ДСанПіН 2.2.4-171-10 «Гігієнічні вимоги до води питної, призначеної для споживання людиною» 12.05.2010 N 400 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0452-10>.

4. Закон України «Про курорти» від 05 жовтня 2000 р. № 2026-III із змінами і доповненнями, внесеними Законом України від 19 січня 2006 року N 3370-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://tourlib.net/zakon/concept2.htm>.

5. Килівник В. Курортологія: історичні, організаційні та клінічні аспекти / Килівник В. - К.: Центр навчальної літератури, 2021. – 232.

6. Колесник Е.О. та ін. Літопис курортної справи України//Курорти та санаторії України: Наук.-пр. довідник. – К.: Видавничий дім «Фолігрант», 2009. – 432 с. (С. 20 – 24).

7. Кравець О. М. Курортологія: підручник / О. М. Кравець, А. А. Рябев ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 167 с.

8. Курорти України державного та місцевого значення / За ред. К.Д. Бабова, О.М. Нікіпелової. – Одеса: Пальміра, 2010. – 220 с.

9. Курорти України: минуле та сучасність. Санаторно-курортні заклади ЗАТ «Укрпрофоздоровниця». – К.: ТАМЕД, 2002.

10. Курортологія : підручник / О. М. Кравець, А. А. Рябев ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. – 167 с. – Режим доступу: <https://core.ac.uk/download/pdf/141489399.pdf>

11. Панасюк Е. Н. Общая физиотерапия и курортология / Панасюк Е. Н., Федорив Я. Н., Модылевский В. М. – Львов: Свит, 1990. – 144 с.

12. Рутинський М. Класифікація та типологія курортів // Вісник Львівського ун-ту. Серія географічна, 2007. – Вип. 34. - С. 236-246.
13. Стафійчук В.І. Рекреалогія: Навчальний посібник. – К.: Альтерпрес, 2006. – 264 с.
14. Степанов Е. Г. Санаторно-курортное лечение: учеб. пособие / Е. Г. Степанов. – Х.: ХНАГХ, 2006. – 332 с.
15. Фізіотерапія та курортологія: навч. посібник / В. О. Калугін ; ред. В. О. Калугін ; Чернівецький держ. медичний ін-т. Кафедра факультетської терапії. – Чернівці. 1996. - 128 с.
16. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія / Фоменко Н. В. – К.: Центр навчальної літератури, 2007. – 312 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>.
2. Електронна бібліотека. - Режим доступу: <http://e-heritage.ru/unicollections>.
3. Meduniver. - Режим доступу: <http://meduniver.com>.
4. Human Ecology. - Режим доступу: <http://What's Been Published. htm>.
5. Курорти та санаторії України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sankurort.ua/>.
6. <http://www.medtour.info/aboutresorts/classification/balneo10/balneo10-кліматотерапія>
8. <http://antistrecc.narod.ru/vodolechenie.html> - водолікування
9. <http://www.nar-med.ru/zag/z84.html> - історія водолікування
10. <http://www.sankurtur.ru/methods/> - методи курортної медицини
11. <http://www.domkurorta.ru/grayzi.html> - книга по грязелікуванню
12. <http://fly-massage.narod.ru/lfk/1/1.html> - практичне керівництво з кінезотерапії

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Природничо-географічний факультет

Кафедра географії та туризму

З В І Т

з навчальної практики «Курортологія з навчальною практикою»

Здобувача вищої освіти _____
(прізвище, ім'я, по-батькові)

курс _____ група _____

спеціальність _____
(назва)

Запоріжжя, 20__